III 27053

universitară

CRISTIAN IONESCU

Teoria generală a dreptului constituţional

Drept constituţional şi instituţii politice

Studii universitare de licenţă anul I

Ediţia a 2-a, revăzută şi adăugită

Editura Hamangiu
2025

27053d1

Prof. univ. dr. Cristian Ionescu

Teoria generală a dreptului constituțional

Drept constituțional și instituții politice

Studii universitare de licență anul I

Ediția a 2-a, revăzută și adăugită

289822
UNIVERSITATEA "DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECA 2

Demo
C-289822-

Editura Hamangiu
2025

CUPRINS

PARTEA I. TEORIA GENERALĂ A INSTITUȚIILOR POLITICE

TITLUL I. DREPTUL ȘI STATUL ÎN SISTEMUL PUTERII 3

Capitolul I. Noțiuni generale despre drept 3

§1. Introducere 3

§2. Obiectivele principale și competențele temei 3

§3. Originea și factorii de configurare a dreptului 4

3.1. Succinte precizări privind procesul de formare a dreptului. Drept și societate 4

3.2. Factorii de configurare a dreptului 10

§4. Definiția dreptului 12

§5. Conceptul de instituție juridică 15

§6. Rolul dreptului 16

§7. Subiectele de drept 17

§8. Izvoarele sau sursele dreptului 18

§9. Distincția dintre dreptul natural și dreptul pozitiv 18

§10. Distincția dintre dreptul public și dreptul privat 20

§11. Dreptul obiectiv și dreptul subiectiv 21

§12. Dreptul constituțional ca ramură a dreptului public. Obiectul, izvoarele și subiectele dreptului constituțional 21

Capitolul al II-lea. Originea și trăsăturile generale ale instituțiilor politice 29

§1. Introducere 29

§2. Obiectivele principale și competențele temei 29

§3. Conceptul de instituție politică 30

§4. Condiții de apariție a instituțiilor politice 32

§5. Trăsăturile instituțiilor politice 35

§6. Cerințe și funcții ale instituțiilor politice 39

Capitolul al III-lea. Conceptul de stat și procesul formării statelor moderne în spațiul european 42

§1. Introducere 42

§2. Obiectivele principale și competențele temei 42

§3. Conceptul de stat 43

§4. Procesul de formare a statelor moderne 45

§5. Definiția statului 50

§6. Analiza politologică a statului 53

§7. Analiza sociologică a statului 54

§8. Analiza juridică a statului 57

Capitolul al IV-lea. Elementele constitutive ale statului 61

§1. Introducere 61

§2. Obiectivele principale și competențele temei 62

§3. Teritoriul 62

§4. Populația 65

§5. Puterea politică suverană 66

Capitolul al V-lea. Forma statului: structura de stat și forma de guvernământ 70

§1. Introducere 70

§2. Obiectivele principale și competențele temei 70

§3. Conceptul formei de stat 71
§4. Structura de stat 72
4.1. Statul unitar 72
4.2. Statul unitar complex 79
4.3. Statul compus 83
4.4. Statul federal 85
4.4.1. Modalități de constituire și trăsături caracteristice 85
4.4.2. Organizarea competențelor în statul federal 86
4.4.3. Evoluția și transformarea federalismului 87
§5. Forma de guvernământ 88
§6. Regimul politic 88

Capitolul al VI-lea. Rolul și funcțiile statului 90
§1. Introducere 90
§2. Obiectivele principale și competențele temei 90
§3. Criterii de delimitare a funcțiilor statului 90
§4. Clasificarea funcțiilor statului 92
§5. Atribuții esențiale ale statului 97
§6. Atribuții accesorii ale statului 99
§7. Extinderea rolului statului în epoca contemporană 99

TITLUL AL II-LEA. TEORIA GENERALĂ A CONSTITUȚIEI 101

Capitolul I. Noțiuni generale despre constituție 101
§1. Introducere 101
§2. Obiectivele principale și competențele temei 101
§3. Noțiunea de regim constituțional 102
§4. Noțiunea de constituție 104
§5. Originea și caracteristicile constituției cutumiare 111
§6. Originile și caracteristicile constituției scrise 114
§7. Raportul dintre constituția scrisă și cutuma constituțională 117
§8. Distincția dintre puterea constituantă și puterile constituite 118

Capitolul al II-lea. Adoptarea și revizuirea constituției 120
§1. Introducere 120
§2. Obiectivele principale și competențele temei 120
§3. Situațiile în care se adoptă o constituție nouă 120
§4. Caracterul și legitimitatea constituțională a loviturilor de stat și a revoluțiilor sociale 121
§5. Organismul competent să adopte constituția 126
§6. Clasificarea constituțiilor scrise după modul lor de adoptare 128
§7. Revizuirea constituției 128
§8. Distincția dintre constituția suplă și constituția rigidă 130
§9. Procedura de revizuire a constituției 131

Capitolul al III-lea. Conținutul constituției 134
§1. Introducere 134
§2. Obiectivele principale și competențele temei 134
§3. Diversitatea statală și asemănări constituționale 134
§4. Caracterul și obiectul de reglementare al normelor constituționale 135
§5. Principii și norme constituționale care au un rol determinant în stabilirea și funcționarea organismelor de guvernare, precum și în stabilirea formei statului 136
§6. Declarațiile de drepturi 137

§7. Conținutul declarațiilor de drepturi 138
§8. Dispoziții constituționale care nu au o legătură directă cu organizarea și exercitarea puterilor 140

Capitolul al IV-lea. Controlul constituționalității legilor 142
§1. Introducere 142
§2. Obiectivele principale și competențele temei 142
§3. Supremația constituției 142
§4. Noțiunea de control al constituționalității legilor 144
4.1. Controlul constituționalității legilor exercitat de un organism politic 144
4.2. Controlul constituționalității legilor exercitat ca urmare a ridicării în fața unei instanțe judecătorești a unei excepții de neconstituționalitate cu prilejul judecării unei cauze 146
4.3. Controlul constituționalității legilor exercitat de un organism politico-jurisdicțional 148

TITLUL AL III-LEA. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR 163

Capitolul I. Drepturile și libertățile publice 163
§1. Introducere 163
§2. Obiectivele principale și competențele temei 163
§3. Evoluția problematicii drepturilor omului 164
§4. Fundamentele politice și juridice ale drepturilor și libertăților publice 166
§5. Noțiunea de drepturi și libertăți publice 168
§6. Clasificarea drepturilor și libertăților publice 170
§7. Noțiunea de îndatoriri fundamentale ale cetățenilor 170

Capitolul al II-lea. Garanțiile constituționale ale drepturilor și libertăților publice 176
§1. Introducere 176
§2. Obiectivele principale și competențele temei 176
§3. Forme ale garantării drepturilor și libertăților publice 176
§4. Instituția ombudsmanului. Rolul acestuia în statul de drept 177

TITLUL AL IV-LEA. ORGANIZAREA ȘI INTERFERENȚA (COLABORAREA) PUTERILOR 182

Capitolul I. Modul de organizare și de funcționare a structurilor de guvernare 182
§1. Introducere 182
§2. Obiectivele principale și competențele temei 182
§3. Modul de desemnare a structurilor prin care se exercită guvernarea 183
§4. Succesiunea ereditară 183
§5. Cooptarea sau asocierea 186
§6. Alegerea 186
§7. Diferite modele de instituții guvernante 188
§8. Structura organului executiv 189
§9. Structura organului legislativ 191
§10. Organizarea internă a parlamentului 193
§11. Statutul parlamentarilor 193
§12. Principii ale organizării activității instanțelor judecătorești 196

Capitolul al II-lea. Principiul separației și echilibrului puterilor 197
§1. Introducere 197
§2. Obiectivele principale și competențele temei 197

§3. Originea teoriei separației puterilor 198
§4. Consacrarea principiului separației celor trei puteri în opera lui John Locke 202
§5. Consacrarea principiului separației celor trei puteri în opera lui Montesquieu 204
§6. Consacrarea instituțională a principiului separației celor trei puteri 207
§7. Evoluția teoriei separației puterilor 211

Capitolul al III-lea. Principalele mecanisme de interferență (colaborare) a structurilor de guvernare 218
§1. Introducere 218
§2. Obiectivele principale și competențele temei 218
§3. Noțiunea de mecanisme de interferență a structurilor de guvernare 219
§4. Modalități de acțiune a puterii executive asupra parlamentului 221
4.1. Desemnarea unor membri ai parlamentului de către puterea executivă 221
4.2. Intervenția puterii executive în organizarea internă a activității camerelor legislative 221
4.3. Implicarea directă a puterii executive în activitatea legislativă a parlamentului 222
4.4. Prerogativele puterii executive privind finalizarea procesului legislativ 224
4.5. Delegarea legislativă 226
4.6. Dizolvarea parlamentului 229
§5. Modalități de acțiune a parlamentului asupra executivului 229
5.1. Intervenția parlamentului în formarea unor autorități executive și în desemnarea unor înalți demnitari ai puterii executive 229
5.2. Intervenția parlamentului în activitatea executivului 230
5.3. Intervenția parlamentului asupra existenței unor autorități executive 231
§6. Categorii tipologice de structuri de guvernare 232
6.1. Regimul confuziei puterilor 232
6.2. Regimul separației rigide a puterilor (regimul prezidențial) 234
6.3. Regimul separației suple sau al colaborării puterilor (regimul parlamentar) 235
6.4. Regimul semiprezidențial 236

TITLUL AL V-LEA. ACCESUL LA PUTERE 238

Capitolul I. Suveranitatea poporului 238
§1. Introducere 238
§2. Obiectivele principale și competențele temei 238
§3. Delimitări conceptuale 239
§4. Raportul dintre puterea politică și puterea de stat 242
§5. Rolul și funcțiile puterii de stat 244
§6. Departajarea puterii între majoritatea parlamentară și opoziție 245
§7. Principalele teorii privind suveranitatea 247
§8. Trăsăturile generale ale puterii politice și ale puterii de stat 250
§9. Transpunerea la nivel constituțional a principiului suveranității poporului 251

Capitolul al II-lea. Principiul reprezentării – esența și cheia democrației parlamentare 256
§1. Introducere 256
§2. Obiectivele principale și competențele temei 256
§3. Originea, noțiunea și procesul de cristalizare a principiului reprezentării 256
§4. Principalele teorii privind principiul reprezentării 263

Capitolul al III-lea. Participarea cetățenilor la exercitarea puterii politice (sistemul electoral) 271
§1. Introducere 271

§2. Obiectivele principale și competențele temei 271
§3. Esența democrației – participarea poporului la conducere 272
§4. Dreptul de vot 275
§5. Sufragiul cenzitar 275
§6. Sufragiul intelectual 276
§7. Excluderea de la vot a anumitor categorii de cetățeni 276
§8. Votul universal 277
8.1. Exercitarea dreptului de vot universal 277
8.2. Procedura alegerilor 278
§9. Sistemele electorale (modurile de scrutin) 280
9.1. Scrutinul majoritar 280
9.2. Reprezentarea proporțională 281
§10. Reprezentarea minorităților și a grupurilor de interese speciale 282

Capitolul al IV-lea. Forme ale organizăriipolitice a poporului: partide politice, asociații și organizații sindicale, grupuri de presiune 283
§1. Introducere 283
§2. Obiectivele principale și competențele temei 283
§3. Rădăcini istorice ale partidelor politice 283
§4. Conceptul de partid politic 286
§5. Sistemul mono și pluripartidist 290
5.1. Sistemul partidului unic 290
5.2. Sistemul bipartidist 292
5.3. Pluripartidismul 293
5.4. Pluripartidismul în care partidele politice gravitează în jurul unui partid dominant 294
§6. Structura internă a partidelor politice 295
6.1. Partidele organizate 295
6.2. Partidele fără organizare strictă 296
§7. Baza socială a partidelor politice 296
7.1. Partidele de cadre 296
7.2. Partidele de masă 296
§8. Sindicatele 297
§9. Grupurile de presiune 299

TITLUL AL VI-LEA. REGIMURI POLITICE CONTEMPORANE 302

Capitolul I. Analiza tipologică și clasificarea regimurilor politice contemporane 302
§1. Introducere 302
§2. Obiectivele principale și competențele temei 302
§3. Conceptul de regim politic 303
§4. Clasificarea regimurilor politice în gândirea și practica politică ale Antichității 306
§5. Clasificarea regimurilor politice în doctrina constituțională a secolului al XVIII-lea 310
§6. Clasificarea regimurilor politice în Principatele Române: Țara Românească și Moldova 312
§7. Clasificarea regimurilor politice în epoca contemporană 315
§8. Regimurile politice pluraliste 317
§9. Regimurile politice dictatoriale sau totalitare 320
§10. Regimurile politice comuniste 322
§11. Regimuri politice autoritare (personale) 324

§12. Regimurile politice mixte 324

Capitolul al II-lea. Cadrul general al sistemului constituțional occidental contemporan 327
§1. Introducere 327
§2. Obiectivele principale și competențele temei 327
§3. Conceptul de sistem constituțional 328
§4. Diversitatea sistemelor constituționale contemporane și criterii de tipologizare a acestora 330
§5. Fundamentele sistemului constituțional occidental contemporan 332
5.1. Concepția occidentală despre „omul cetățean" 333
5.2. Principiul legalității 336
5.3. Concepția occidentală asupra libertății 337
5.4. Democrația și pluralismul politic 340
5.5. Separația puterilor și echilibrul între structurile de guvernare 342
5.6. Influențe ale creștinismului asupra regimurilor politice contemporane 343
§6. Tendințe actuale în evoluția sistemelor politice contemporane 344

PARTEA A II-A. SISTEMUL CONSTITUȚIONAL ROMÂN

TITLUL I. DEZVOLTAREA CONSTITUȚIONALĂ A STATULUI ROMÂN 349
§1. Introducere 349
§2. Obiectivele principale și competențele temei 349

Capitolul I. Unitate și progres în dezvoltarea constituțională a statului român 351
§1. Rădăcinile și originea organizării constituționale a Principatelor Române 351
§2. Caracterul evoluției constituționale române 352
§3. Conceptul și conținutul ciclurilor constituționale 354
§4. Dezvoltarea constituțională a Principatelor Române în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Reforme și proiecte constituționale 358
§5. Constituția „Cărvunarilor" 360
§6. Regulamentele Organice 361
§7. Reforme și proiecte constituționale în anul revoluționar 1848 362
7.1. Programe revoluționare și proiecte de constituție 363
7.2. Actul constituțional de la Islaz (9/21 iunie 1848) 363
7.3. Programul de revendicări naționale prezentat Adunării populare de la Blaj (2/14 mai 1848) 363
§8. Convenția de la Paris (7 august 1858) 364

Capitolul al II-lea. Monarhia constituțională (parlamentară): 1866-1938. Constituțiile democratice 368
§1. Considerații preliminare 368
§2. Constituția din 1866 369
§3. Caracterul plebiscitar și constituant al hotărârilor de unire a provinciilor istorice române cu România și ratificarea acestora de către statul român. Problema constituțională după Marea Unire 371
§4. Elaborarea Constituției din 1923 372
4.1. Necesitatea adoptării unei constituții noi 372
4.2. Principiile și conținutul Constituției 373

Capitolul al III-lea. Dezvoltarea constituțională a României între 1938 și 1944 374
§1. Considerații preliminare 374

§2. Constituția din 27 februarie 1938 374
2.1. Contextul social-politic al adoptării Constituției 374
2.2. Principiile Constituției din 1938 375
§3. Actele constituționale din septembrie 1940 376

Capitolul al IV-lea. Organizarea constituțională a României după înlăturarea guvernării autoritare a mareșalului Ion Antonescu, până la abdicarea forțată a Regelui Mihai 378
§1. Problema constituțională după 23 august 1944 378
§2. Deteriorarea principiilor democrației parlamentare și a mecanismelor constituționale repuse în vigoare la 23 august 1944 379

Capitolul al V-lea. Sistemul constituțional socialist. Constituțiile din 1948, 1952 și 1965 381
§1. Trăsături ale sistemului constituțional socialist 381
§2. Constituția din 13 aprilie 1948 382
§3. Constituția din 27 septembrie 1952 384
§4. Constituția din 21 august 1965 384

Capitolul al VI-lea. Înlăturarea cadrului instituțional al regimului politic socialist și crearea instituțiilor statului de drept și ale societății civile 386

TITLUL AL II-LEA. PRINCIPIILE GENERALE ALE CONSTITUȚIEI ROMÂNIEI DIN 1991 388

Capitolul I. Procesul elaborării unei noi Constituții 388
§1. Introducere 388
§2. Obiectivele principale și competențele temei 388
§3. Etapele elaborării și adoptării Constituției României 388
§4. Procedura de revizuire a Constituției României 390

Capitolul al II-lea. Caracterele și atributele statului român 394
§1. Introducere 394
§2. Obiectivele principale și competențele temei 394
§3. Caracterele statului român 394
3.1. Considerații prealabile 394
3.2. Caracterul național 396
3.3. Caracterul unitar 397
3.4. Caracterul indivizibil 397
3.5. Caracterul suveran și independent 398
§4. Forma de guvernământ 399
§5. Atribute și valori supreme ale statului român 401
5.1. Stat de drept 401
5.2. Stat democratic 404
5.3. Stat social 404
5.4. Omul-cetățean (*zoon politikon*) 405
§6. Puterea suverană a poporului 406
§7. Caracterul teritoriului 407

Capitolul al III-lea. Raporturile stat-cetățean 409
§1. Introducere 409
§2. Obiectivele principale și competențele temei 409
§3. Unitatea poporului român 410
§4. România – patria comună a tuturor cetățenilor săi 410

§5. Egalitatea între cetățeni și criteriile nediscriminării 410
§6. Dreptul la identitate 411
§7. Statul român și diaspora română 412
§8. Pluralismul – garanție a democrației constituționale 412

Capitolul al IV-lea. Cetățenia română 414
§1. Introducere 414
§2. Obiectivele principale și competențele temei 414
§3. Noțiunea de cetățenie 414
§4. Natura juridică a cetățeniei 417
§5. Principiile generale ale cetățeniei române 418
§6. Dobândirea cetățeniei române 418
§7. Pierderea cetățeniei române 420
§8. Dovada cetățeniei române 421

Capitolul al V-lea. Raporturile dintre dreptul internațional și dreptul intern 422
§1. Introducere 422
§2. Obiectivele principale și competențele temei 422
§3. Protecția drepturilor omului prin instrumente internaționale 423

TITLUL AL III-LEA. STATUTUL CONSTITUȚIONAL AL CETĂȚENILOR ROMÂNI 426

Capitolul I. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor români 426
§1. Introducere 426
§2. Obiectivele principale și competențele temei 426
§3. Tradiții constituționale ale instituției drepturilor și libertăților cetățenești 427
§4. Restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților cetățenești 429
4.1. Constituționalizarea posibilității de restrângere temporară a exercițiului unor drepturi sau libertăți 429
4.2. Cauzele care pot determina restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți 429
4.3. Condițiile în care poate fi dispusă restrângerea 431
§5. Principii comune tuturor drepturilor și îndatoririlor fundamentale 433
§6. Clasificarea drepturilor și libertăților fundamentale 434
6.1. Drepturile social-economice și culturale 435
6.2. Drepturile politice 443
6.3. Drepturile social-politice 447
6.4. Inviolabilitățile 465
6.5. Drepturi-garanții 473
§7. Noțiunea de îndatoriri fundamentale 483

Capitolul al II-lea. Avocatul Poporului 489
§1. Introducere 489
§2. Obiectivele principale și competențele temei 489
§3. Locul și rolul Avocatului Poporului în arhitectura constituțională a statului român 489
§4. Numirea Avocatului Poporului 491
§5. Regimul incompatibilităților impus Avocatului Poporului și adjuncților săi 492
§6. Organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului 492
§7. Raportul dintre rolul constituțional al Avocatului Poporului și atribuțiile sale constituționale 493
§8. Repoziționarea rolului constituțional al Avocatului Poporului prin Legea nr. 429/2003 de revizuire a Constituției 496

§9. Clasificarea atribuţiilor Avocatului Poporului 498
§10. Consecinţe ale naturii juridice a Avocatului Poporului 500
§11. Caracterul răspunderii Avocatului Poporului faţă de Parlament 502
§12. Obligaţia constituţională a Avocatului Poporului de a prezenta rapoarte Parlamentului 502

TITLUL AL IV-LEA. ORGANISMELE DE SUVERANITATE NAŢIONALĂ 504

Capitolul I. Parlamentul României 504
§1. Introducere 504
§2. Obiectivele principale şi competenţele temei 504
§3. Bicameralismul 505
§4. Alegerea Parlamentului României (sistemul electoral) 506
4.1. Caracteristicile votului 506
4.2. Stabilirea numărului de mandate 507
4.3. Registrul electoral şi listele electorale 509
4.4. Secţiile de votare 509
4.5. Autoritatea Electorală Permanentă 509
4.6. Birourile electorale 509
4.7. Candidaturile 510
4.8. Buletinele de vot şi semnele electorale 511
4.9. Campania electorală 511
4.10. Stabilirea rezultatelor obţinute în alegeri 511
§5. Organizarea Parlamentului României 512
5.1. Validarea mandatelor de deputat şi senator 512
5.2. Configuraţia politică a Camerei Deputaţilor şi a Senatului 513
5.3. Alegerea Birourilor permanente 515
5.4. Comisiile parlamentare 517
5.4.1. Natura juridică a comisiilor parlamentare 517
5.4.2. Comisiile permanente 518
5.4.3. Comisiile speciale 519
5.4.4. Comisiile de anchetă 520
§6. Funcţionarea Parlamentului 521
6.1. Legislatura Parlamentului 521
6.2. Sesiunile Camerei Deputaţilor şi Senatului 521
6.2.1. Sesiunile ordinare 522
6.2.2. Sesiunea extraordinară 522
6.2.3. Convocarea de drept a Parlamentului 523
6.3. Şedinţele Camerei Deputaţilor şi Senatului 523
§7. Funcţiile Parlamentului României 525
7.1. Consideraţii generale 525
7.2. Funcţia legislativă 527
7.2.1. Domeniul legii 527
7.2.2. Etapele procedurii legislative 528
7.2.3. Iniţiativa legislativă 528
7.2.4. Examinarea în comisiile permanente 529
7.2.5. Dezbaterea în plenul fiecărei Camere 530
7.2.6. Procedura de vot 531
7.2.7. Promulgarea legii. Publicarea ei în Monitorul Oficial 532
7.2.8. Proceduri legislative speciale 532
7.3. Funcţia de informare 532

7.4. Funcția de control parlamentar 534
7.4.1. Considerații generale 534
7.4.2. Controlul exercitat prin aprobarea de către Parlament a unor acte ale executivului 537
7.4.3. Acordarea și retragerea încrederii Guvernului 538
7.4.4. Întrebările, interpelările și moțiunile simple 539
7.4.5. Anchetele parlamentare 540
7.4.6. Angajarea răspunderii Guvernului din proprie inițiativă 541
7.4.7. Suspendarea din funcție a Președintelui României 543
7.4.8. Punerea sub acuzare a Președintelui României 543
7.4.9. Solicitarea urmăririi penale a membrilor Guvernului 543
7.5. Funcția de desemnare, prin învestire, alegere sau numire, a unor autorități publice 544
§8. Actele Parlamentului 545
8.1. Considerații generale. Categorii de acte 545
8.2. Conceptul de lege și categoriile de legi 547
8.3. Conceptul de hotărâre. Categorii de hotărâri 549
8.4. Conceptul de moțiune. Categorii de moțiuni 549
8.5. Actele politice ale Parlamentului 551
§9. Statutul deputaților și al senatorilor 552
9.1. Natura juridică a mandatului parlamentar 552
9.2. Nulitatea mandatului imperativ 554
9.3. Durata mandatului parlamentar 555
9.4. Protecția constituțională și regulamentară a mandatului parlamentar 556
9.4.1. Incompatibilitățile 557
9.4.2. Imunitatea parlamentară 561
9.4.3. Indemnizația 566
9.5. Răspunderea disciplinară 566

Capitolul al II-lea. Președintele României 569
§1. Introducere 569
§2. Obiectivele principale și competențele temei 569
§3. Caracteristicile regimului politic instituit de Adunarea Constituantă în 1991 și acomodarea partidelor parlamentare și a liderilor politici cu acesta 570
§4. Locul instituției prezidențiale în echilibrarea puterilor în stat 573
§5. Personalizarea puterii 576
§6. Alegerea Președintelui României 579
§7. Durata mandatului prezidențial 581
§8. Incompatibilitatea funcției prezidențiale cu orice altă funcție publică sau privată 582
§9. Regimul imunităților prezidențiale 583
§10. Răspunderea politică și răspunderea penală a Președintelui României 584
§11. Atribuțiile Președintelui României 588
§12. Actele Președintelui României 590

Capitolul al III-lea. Autoritatea judecătorească 592
§1. Introducere 592
§2. Obiectivele principale și competențele temei 592
§3. Conceptul de justiție 593
§4. Formele de jurisdicție 593
§5. Caracterele constituționale ale justiției 594

§6. Principiile generale de înfăptuire a activității jurisdicționale 597
§7. Sistemul organelor judecătorești 598
§8. Locul și rolul constituțional al Ministerului Public ca verigă a autorității judecătorești 599
§9. Consiliul Superior al Magistraturii 601

TITLUL AL V-LEA. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA CURȚII CONSTITUȚIONALE 606

Capitolul I. Locul și rolul Curții Constituționale 606
§1. Introducere 606
§2. Obiectivele principale și competențele temei 606
§3. Opțiunea Adunării Constituante pentru controlul politico-jurisdicțional al constituționalității legilor 607

Capitolul al II-lea. Natura juridică a Curții Constituționale 610

Capitolul al III-lea. Organizarea Curții Constituționale 614
§1. Compunerea Curții Constituționale 614
§2. Durata mandatului judecătorilor Curții Constituționale 614
§3. Procedura de numire a judecătorilor Curții Constituționale 614
§4. Președintele Curții Constituționale 616
§5. Problema revocării mandatului de judecător al Curții Constituționale 616

Capitolul al IV-lea. Statutul judecătorilor Curții Constituționale 618
§1. Introducere 618
§2. Regimul incompatibilităților impus judecătorilor Curții Constituționale 618
§3. Răspunderea penală a judecătorilor Curții Constituționale pentru modul în care își exercită atribuțiile constituționale 621
§4. Regimul imunității judecătorilor Curții Constituționale 621
§5. Condițiile de încetare a mandatului de judecător constituțional 622

Capitolul al V-lea. Competența Curții Constituționale 624
§1. Introducere 624
§2. Obiectivele principale și competențele temei 624
§3. Aspecte generale privind competența Curții Constituționale 624
3.1. Concepția Adunării Constituante privind competența jurisdicțională a Curții Constituționale 624
3.2. Aspecte privind competența actuală a Curții Constituționale 626
§4. Dreptul de sesizare a Curții Constituționale 628
§5. Controlul constituționalității legilor înainte de promulgare (controlul anterior) 630
§6. Controlul constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției 632
§7. Controlul constituționalității tratatelor și a altor acorduri internaționale 633
§8. Controlul constituționalității regulamentelor parlamentare și a hotărârilor Camerelor legislative 635
§9. Soluționarea excepției de neconstituționalitate (controlul posterior) 636
§10. Soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice 638
10.1. Conceptul de conflict juridic de natură constituțională 638
10.2. Procedura de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională 640
10.3. Efectele soluționării conflictelor juridice de natură constituțională 641
§11. Respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României 641

§12. Constatarea împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României 641
§13. Emiterea avizului pentru suspendarea din funcție a Președintelui României 642
§14. Verificarea respectării procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului 642
§15. Verificarea îndeplinirii condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni 642
§16. Judecarea contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic 643

Capitolul al VI-lea. Actele Curții Constituționale 644
§1. Actele prin care Curtea Constituțională își exercită atribuțiile 644
§2. De ce deciziile Curții Constituționale au caracter general obligatoriu? 646
§3. Există o tipologie a deciziilor Curții Constituționale? 647
§4. Deciziile interpretative ale Curții Constituționale 648
§5. Raporturile Curții Constituționale cu alte autorități publice, născute ca urmare a deciziilor Curții Constituționale 649
§6. Efectele deciziilor Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unor dispoziții legale din legi, ordonanțe, regulamente și hotărâri parlamentare 651
§7. Efectele deciziilor Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unor prevederi cuprinse în legi, înainte de promulgarea acestora 652
§8. Efectele deciziilor Curții Constituționale privind constituționalitatea/ neconstituționalitatea tratatelor sau acordurilor internaționale 653
§9. Deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor 654